

U S T A W A

z dnia 28 sierpnia 1997 r.

o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności

Opracowano na podstawie: t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 179, z 2022 r. poz. 1855, 1933.

Art. 1. 1. Zatrudnianie osób pozbawionych wolności odbywa się w trybie i na zasadach określonych w przepisach Kodeksu karnego wykonawczego.

2. Zatrudnianie osób pozbawionych wolności powinno mieć na celu przede wszystkim pozytywne oddziaływanie na ich postawy. Osiąganie zysku powinno być podporządkowane resocjalizacji.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa, bez bliższego oznaczenia, o zakładzie karnym, rozumie się przez to również inne jednostki organizacyjne Służby Więziennej.

Art. 3. 1. W celu tworzenia warunków do zatrudniania osób pozbawionych wolności oraz prowadzenia działalności gospodarczej mogą być tworzone przy zakładach karnych przywieszienne zakłady pracy.

2. Przywieszenny zakład pracy może być utworzony i prowadzony jako:

- 1) przedsiębiorstwo państwowe;
- 2) spółka akcyjna lub spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, w której Skarb Państwa lub państwowa osoba prawna ma więcej niż 50% udziałów albo akcji;
- 3) (uchylony)
- 4) instytucja gospodarki budżetowej.

3. Osoby pozbawione wolności stanowią co najmniej 20% ogółu zatrudnionych w przywieszonym zakładzie pracy.

4. (uchylony)

Art. 4. 1. Organem założycielskim przedsiębiorstwa państwowego, o którym mowa w art. 3 ust. 2 pkt 1, zwanego dalej „przedsiębiorstwem”, jest Minister Sprawiedliwości.

2. Minister Sprawiedliwości nadaje przedsiębiorstwu statut.

3. Minister Sprawiedliwości zarządza łączenie i podział przedsiębiorstwa.

4. Organem przedsiębiorstwa jest dyrektor przedsiębiorstwa.

5. Dyrektora przedsiębiorstwa powołuje i odwołuje Dyrektor Generalny Służby Więziennej po zasięgnięciu opinii dyrektora zakładu karnego, przy którym działa przedsiębiorstwo.

Art. 5. 1. Do przedsiębiorstwa stosuje się, z wyjątkiem art. 10, art. 12 ust. 2, art. 18, art. 35 i art. 63 ust. 3, ustawę z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1644 oraz z 2021 r. poz. 8), w zakresie nieuregulowanym w ustawie.

2. Do przedsiębiorstwa nie stosuje się ustawy z dnia 25 września 1981 r. o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego (Dz. U. z 2015 r. poz. 1543).

Art. 5a. 1. Do spółki powstałej w wyniku komercjalizacji przedsiębiorstwa stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 735).

2. Do osób pozbawionych wolności zatrudnionych w spółce powstałej w wyniku komercjalizacji przedsiębiorstwa nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników (Dz. U. z 2019 r. poz. 2181 oraz z 2020 r. poz. 284, 875, 1709 i 2400) oraz przepisu art. 324 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 1228 i 2320).

<Art. 5b. 1. Minister Sprawiedliwości może, w drodze zarządzenia, zdecydować o połączeniu przywieziennych zakładów pracy prowadzonych w formach, o których mowa w art. 3 ust. 2 pkt 1 i 4.

Dodany art. 5b wejdzie w życie z dn. 1.01.2023 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 1855).

2. Zarządzenie, o którym mowa w ust. 1, określa:

- 1) formę organizacyjno-prawną przywieziennego zakładu pracy powstałego w wyniku połączenia;**
- 2) przeznaczenie mienia znajdującego się w zarządzie łączonych przywieziennych zakładów pracy;**
- 3) podmiot właściwy do przejęcia należności i zobowiązań łączonych przywieziennych zakładów pracy.**

3. Do łączenia przywieziennych zakładów pracy, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się przepisów art. 25 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, 1692, 1725, 1747 i 1768).>

Art. 6. 1. Przywiezienne zakłady pracy są zwolnione, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, z:

- 1) podatku dochodowego od osób prawnych, w zakresie i na zasadach określonych w przepisach o tym podatku,
- 2) niepodatkowych należności budżetowych,
- 3) wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- 4) opłat z tytułu użytkowania lub użytkowania wieczystego gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa

– jeżeli średnioroczne zatrudnienie osób pozbawionych wolności w przeliczeniu na pełne etaty w poprzednim roku podatkowym wynosiło co najmniej 50% ogółu zatrudnionych.

2. W przypadku gdy w poprzednim roku podatkowym średnioroczne zatrudnienie osób pozbawionych wolności w przeliczeniu na pełne etaty stanowiło mniej niż 50% ogółu zatrudnionych, zwolnienia, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, wynoszą:

- 1) 25% przy zatrudnieniu co najmniej 20% osób pozbawionych wolności;
- 2) 50% przy zatrudnieniu co najmniej 30% osób pozbawionych wolności;
- 3) 75% przy zatrudnieniu co najmniej 40% osób pozbawionych wolności.

3. Jeżeli w poprzednim roku podatkowym zatrudnienie osób pozbawionych wolności w przeliczeniu na pełne etaty wynosiło mniej niż 20% ogółem zatrudnionych, zwolnienia, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, nie przysługują.

4. Przywięzienne zakłady pracy rozpoczynające działalność korzystają ze zwolnień, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, w pełnej wysokości, w roku podatkowym, w którym nastąpiło ich zarejestrowanie.

Art. 6a. 1. Tworzy się Fundusz Aktywizacji Zawodowej Skazanych oraz Rozwoju Przywięziennych Zakładów Pracy, zwany dalej „Funduszem Aktywizacji”, którego dysponentem jest Dyrektor Generalny Służby Więziennej.

2. Fundusz Aktywizacji jest państwowym funduszem celowym.

3. Przychodami Funduszu Aktywizacji są:

- 1) wpłaty przywięziennych zakładów pracy, w wysokości co najmniej 25% środków uzyskanych z tytułu zwolnień określonych w art. 6 ust. 1 i 2;
- 2) środki pieniężne pochodzące ze spadków, zapisów, darowizn, dotacji, zbiórek i innych źródeł;
- 3) środki pieniężne pochodzące z potrącenia określonego w art. 125 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2021 r. poz. 53);

<4) środki finansowe pochodzące z tytułu opłat określonych w art. 110b § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy.>

Dodany pkt 4 w ust. 3 w art. 6a wejdzie w życie z dn. 1.01.2023 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 1855).

Art. 6b. 1. Fundusz Aktywizacji może zaciągać kredyty lub pożyczki w Banku Gospodarstwa Krajowego z przeznaczeniem na finansowanie zadań, o których mowa w art. 8.

2. Umowę kredytu lub pożyczki, o których mowa w ust. 1, w imieniu Funduszu Aktywizacji zawiera jego dysponent po uzyskaniu zgody Ministra Sprawiedliwości.

3. Minister Sprawiedliwości przejmuje zobowiązania Funduszu Aktywizacji w przypadku likwidacji tego Funduszu.

Art. 7. Przywziętny zakład pracy przekazuje środki finansowe, o których mowa w art. 6a ust. 3 pkt 1, w terminach wymagalności przewidzianych dla poszczególnych wpłat określonych w art. 6 ust. 1.

Art. 8. 1. Środki Funduszu Aktywizacji przeznacza się na finansowanie działań w zakresie resocjalizacji oraz wykonywania kary pozbawienia wolności, w szczególności na:

- 1) tworzenie nowych miejsc pracy dla osób pozbawionych wolności oraz ochronę istniejących;
- 2) tworzenie i utrzymanie w zakładach karnych infrastruktury związanej z realizacją ustawowych zadań Służby Więziennej;
- 3) modernizację przywziętnych zakładów pracy i ich produkcji;
- 4) organizowanie nauki zawodu i doskonalenia zawodowego dla osób pozbawionych wolności;
- 5) organizowanie szkolenia w zakresie aktywizacji zawodowej i umiejętności poszukiwania pracy;
- 6) zakup sprzętu i środków ochrony potrzebnych do przeciwdziałania i zwalczania przyczyn i skutków stanu zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii oraz stanu klęski żywiołowej, występujących na terenie i w obszarze funkcjonowania jednostek organizacyjnych Służby Więziennej, wykorzystywanych przez funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej oraz skazanych.

2. Z tytułu zwiększonych kosztów zatrudnienia osób pozbawionych wolności przedsiębiorcy zatrudniający te osoby otrzymują ze środków Funduszu Aktywizacji ryczałt w wysokości 35% wartości wynagrodzeń przysługujących zatrudnionym

osobom pozbawionym wolności; wypłata ryczałtu następuje na wniosek tych przedsiębiorców.

3. Ze środków Funduszu Aktywizacji mogą być przyznawane pożyczki bądź dotacje podmiotom zatrudniającym osoby pozbawione wolności.

3a. Koszty obsługi rachunku bankowego Funduszu Aktywizacji, a także koszty obsługi kredytu lub pożyczki, o których mowa w art. 6b ust. 1, są pokrywane ze środków Funduszu Aktywizacji.

4. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady oraz tryb finansowania działań, o których mowa w ust. 1, a także szczegółowe zasady, tryb i terminy wypłaty ryczałtów oraz udzielania pożyczek i dotacji, jak również sposób i tryb dokumentowania wydatków na zatrudnienie osób pozbawionych wolności oraz wysokości i przeznaczenia pomocy wraz z wzorami dokumentów w tych sprawach, uwzględniając możliwości finansowe Funduszu Aktywizacji.

Art. 8a. Zwolnienia określone w art. 6 oraz pomoc ze środków Funduszu Aktywizacji nie przysługują przywieziennym zakładom pracy, określonym w art. 3 ust. 2 pkt 1 i 2, które są w okresie restrukturyzacji przeprowadzanej z wykorzystaniem pomocy publicznej, chyba że Komisja Europejska została o nich poinformowana przed podjęciem decyzji o pomocy na restrukturyzację.

Art. 9. (uchylony)

Art. 10. (uchylony)

Art. 11. Istniejące w dniu wejścia w życie ustawy przedsiębiorstwa państwowe podległe Ministrowi Sprawiedliwości działające przy zakładach karnych, spółki prawa handlowego powstałe z przekształcenia tych przedsiębiorstw lub utworzone przez te przedsiębiorstwa oraz gospodarstwa pomocnicze przy zakładach karnych stają się przywieziennymi zakładami pracy w rozumieniu art. 3 ust. 2 niniejszej ustawy.

Art. 12–15. (pominięte)

Art. 16. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1998 r.